

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเกิดขึ้นได้ทุกยุคทุกสมัยขึ้นอยู่กับอิทธิพลต่าง ๆ ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สอดคล้องสนองความต้องการของผู้เรียนและสังคม การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรมีกระบวนการที่ต้องกระทำติดต่อกันตลอดเวลา

เป็นที่น่าสังเกตว่าในภาวะที่บ้านเมืองเป็นปกตินั้นหลักสูตรการศึกษาที่ยังคงสภาพเดิมไม่มีใครคิดเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง หรือปฏิรูปแต่ในขณะที่เหตุการณ์บ้านเมืองมีการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน หลักสูตรการศึกษาก็มักจะมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนไปทุกครั้ง ขณะนี้ประเทศไทยประสบภาวะที่จะต้องเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ถึง 2 ประการ คือ หลักสูตรการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2503 นั้นล้าสมัย และเหตุการณ์บ้านเมืองก็เปลี่ยนไป รัฐบาลประชาชน นิสิตนักศึกษา นักเรียน ตลอดจนชนต่างมีความเห็นที่จะเลิกดัดระบบเก่า ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศและมีความพยายามที่จะแสวงหาแนวทางเพื่อฟื้นฟูความก้าวหน้าของประเทศ ดังนั้นเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2517 คณะรัฐบาลจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษาขึ้นโดยกล่าวถึงขอบพร้อมของหลักสูตร พุทธศักราช 2503 ไว้ 4 ประการ คือ¹

1. หลักสูตรไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง ทั้งนี้จากผลของการวิเคราะห์หลักสูตรประถมศึกษา โดยคณะกรรมการวิเคราะห์หลักสูตรประถมศึกษากระทรวงศึกษาธิการ

¹รายงานของคณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปรับปรุงการศึกษาเสนอคณะรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

เมื่อ 15 มิถุนายน 2514 ระบุว่าหลักสูตรที่ใช้กำหนดความมุ่งหมายไว้มากมายเกินกว่าที่ครูสามารถนำไปปฏิบัติได้บรรลุ ความมุ่งหมายมากมายนั้นไม่สอดคล้องกับลำดับวุฒิภาวะของเด็กและเป็นสากลเกินไป มีใ้คงอยู่บนความจริงของบ้านเมืองไทย และมีลักษณะเป็นเค้าโครงสำหรับไปเขียนแบบเรียนมากกว่าจะเป็นหลักสูตรที่แท้จริง เพราะมีใ้กำหนดกิจกรรมการเรียนและวิธีสอนไว้แต่อย่างใด ยิ่งไปกว่านั้นในขณะที่หลักสูตรมุ่งเน้นความรู้ดีและค่านิยมต่าง ๆ แต่แบบเรียนและข้อเท็จจริงในกระบวนการเรียนมุ่งเน้นไปในด้านความรู้ ดังนั้นความมุ่งหมายอันกว้างขวางงดงามในหลักสูตรจึงบรรลุผลน้อย

2. เนื้อหาสาระขาดความยืดหยุ่น ในทางค้ำเนื้อหาสาระและเวลาเรียนตามที่หลักสูตรกำหนดไว้มีเป็นจำนวนมากที่เป็นความรู้ประเภท "รู้ไว้ใช้ว่า" ซึ่งหาได้เป็นความรู้ที่มีส่วนพัฒนาระบบความคิดหรือสามารถนำไปปรับปรุงการดำรงชีวิตให้เจริญสูงสุดขึ้นไม่ อีกประการหนึ่งการกำหนดเนื้อหาไว้ตายตัว เช่น สอน 6 วิชาในประถมต้น และ 8 วิชาในชั้นประถมปลายนั้น ก่อให้เกิดความคับแคบไม่สามารถเพิ่มเติมความรู้ต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อชีวิตในปัจจุบันและอนาคต จึงมักมีเสียงเรียกร้องให้เพิ่มเวลาเรียนหรือเพิ่มวิชาซึ่งไม่อาจทำได้เพราะหลักสูตรกำหนดทุกอย่างไว้ตายตัว ช่วงเวลาเรียนไม่ยืดหยุ่น และเวลาเรียนทั้งนี้ก็น้อยเกินไป เมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ ทั่วโลก

3. ความบกพร่องของหลักสูตรในค้ำข้อเท็จจริงของกระบวนการเรียนการสอนอีกอย่างหนึ่ง คือ การนำหลักสูตรไปปฏิบัติจริง มีงานวิจัยหลายชิ้นที่ชี้ให้เห็นว่าหลักสูตรไม่ได้สื่อความหมายต่อครูที่จะนำไปใช้จริง หลักสูตรมิได้ให้แบบอย่างวิธีการเรียน วิธีสอนและการจัดกิจกรรมที่จะเป็นแนวทางให้แก่ครูและนักเรียนนำไปปฏิบัติได้ ครูยึดแบบเรียนของเด็กเป็นที่พึ่งสำคัญ การเรียนทุกวิชาเป็นไปในลักษณะท่องข้อความในแบบเรียนทั้งสิ้นและผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำมากทุกวิชาจนกระทั่งผู้จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไปแล้ว เป็นผู้ไม่รู้หนังสือจำนวนประมาณถึง ร้อยละ 34 ของผู้จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทั้งหมด

4. เนื้อหาในหลักสูตรไม่จบในตัวเอง ข้อวิพากษ์วิจารณ์อีกประการหนึ่งที่เป็นที่เชื่อถือได้คือ เนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนรู้ระดับประถมศึกษาเป็นไปเพื่อให้ผู้เรียนได้พื้นฐานความรู้เพื่อเรียนต่อในชั้นสูงต่อไป แต่ความเป็นจริงผู้เรียนส่วนน้อยที่เรียนในระดับสูง ส่วนใหญ่จะออกไปใช้แรงงาน หาเช้ากินค่ำตามสภาพแวดล้อมของเขา ความรู้ที่ได้ไปจึงสูญเปล่าไร้ประโยชน์เสียมาก

ผลการวิเคราะห์ทั้ง 4 ข้อ แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรประถมศึกษาที่มีข้อบกพร่องสมควรได้รับการแก้ไขปรับปรุงเป็นอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นด้านจุดมุ่งหมาย การวัดการประเมินผล เนื้อหาและหลักการรวมทั้งกิจกรรมการสอน จึงควรนำมาพิจารณาแก้ไขให้ถูกต้องทุกด้าน เพื่อที่จะจัดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่จะให้ประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

นอกจากข้อบกพร่องทั้ง 4 ข้อ ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วนั้นผลวิเคราะห์ซึ่งเป็นความเห็นของบุคคลหลายคนเห็นพ้องตรงกันว่า ความมุ่งหมายในหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2503 เท่าที่มีอยู่ 36 ข้อนั้น ถ้าพิจารณาให้ถี่ถ้วนจะเห็นว่าพื้นฐานสำคัญทางการศึกษา เช่น จิตวิทยาพัฒนาการของเด็ก ปรัชญาการศึกษา ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีนั้น มิได้กล่าวไว้ชัดเจน คล้าย ๆ กับเป็นความมุ่งหมายที่ตั้งขึ้นเองโดยใจชอบหรือโดยหลักปรารถนามากกว่าความเป็นจริงที่เป็นรากฐานทางวิชาการศึกษา¹ และที่สำคัญคือความมุ่งหมายทั้ง 36 ข้อนี้ได้มาจากสหรัฐอเมริกา ซึ่งประเทศไทยมีสิ่งที่ไม่เหมือนกับอเมริกาหลายประการคือ ระบบเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนการฝึกคน ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรครั้งนี้ควรจะได้คำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวไว้อย่างมากเพื่อความอยู่รอดของการศึกษาไทย²

¹ เอกวิทย์ ฌ ถดาง, "การวิเคราะห์หลักสูตรประถมศึกษา," วิทยาสาร 10 (มีนาคม 2515) : 14 - 15.

² ควบคู่กับความเข้าใจเรื่องหลักสูตร, วิทยาสาร 16 (เมษายน 2515) : 16

นอกจากจุดมุ่งหมายที่นำมาใช้ประโยชน์ไม่ได้ เพราะมีได้ตั้งอยู่บนความเป็นจริงที่เป็นลักษณะเฉพาะของบ้านเมืองไทยและเด็กไทยแล้ว หลักสูตรพุทธศักราช 2503 ยังกำหนดอัตราเวลาเรียนและเนื้อหาไว้เพียงคร่าว ๆ ไม่ได้กำหนดกิจกรรมการสอนของครู การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ตลอดจนการวัดผลที่น่าเชื่อถือได้ ซึ่งสิ่งที่กล่าวมาแล้วล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรทั้งสิ้น¹

สาเหตุที่สำคัญที่จะกล่าวต่อไปนี้ก็มีส่วนที่ทำให้หลักสูตรพุทธศักราช 2503 ต้องเปลี่ยนแปลงคือ²

1. หลักสูตรพุทธศักราช 2503 เป็นหลักสูตรแนวนอน มีวงความรู้เป็นสองรอบ รอบแรกเป็นประถมต้น รอบสองเป็นประถมปลาย เนื้อหาของหลักสูตรในประถมต้นและประถมปลาย มีเรื่องซ้ำซ้อนกันมากมาย
2. ประมวลการสอนกว้างไป ไม่เหมาะกับท้องถิ่น แบบเรียนเขียนไว้กว้าง ๆ ครูสอนตามแบบเรียนโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างของท้องถิ่น
3. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรนั้นกว้างเกินไป ไม่เน้นเฉพาะเจาะจงลงไป วัตถุประสงค์ไม่มีพฤติกรรมบอกว่ให้เด็กทำอะไร
4. นักเรียนเรียนแล้วได้ความรู้แต่ขาดความคิดรวบยอด ไม่เข้าใจหลักการที่เรียนไป สิ่งที่เรียนและการนำไปใช้จริง ๆ ไม่สัมพันธ์กัน วิชาที่เด็กเรียนไปแล้วไม่ได้นำไปใช้
5. หลักสูตรพุทธศักราช 2503 ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้สำรวจความถนัดและพัฒนาความสามารถของตนเอง
6. ความรู้ที่ครูสอนยังเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงในชีวิตเด็ก

¹ เอกวิทย์ ฌ ติลา, "การวิเคราะห์หลักสูตรประถมศึกษา," วิทยาสาร 10 (มีนาคม 2515) : 14-15.

² ชนพันธ์ (นามแฝง) "หลักสูตรเก่าและใหม่," วิทยาสาร 17 (กันยายน 2520) : 14.

7. หลักสูตรดูเหมือนจะบังคับทางอ้อมให้เด็กทุกคนตั้งจุดหมายไว้เหมือนกัน โดยอัตโนมัติว่า จะต้องเข้ามหาวิทยาลัยให้ได้แทนการประกอบอาชีพ

ในจำนวนข้อบกพร่อง ของหลักสูตรพุทธศักราช 2503 นั้น ข้อที่เห็นได้ชัดเจน และสำคัญมากประการหนึ่ง คือ เมื่อเด็กเรียนจบหลักสูตรชั้นประถมต้นแล้วมีเด็กเป็นจำนวนมากที่อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ และไม่สามารถนำวิชาที่เรียนไปประกอบอาชีพได้ เพราะการดำเนินงานด้านประถมศึกษาที่มีประสิทธิภาพน้อยทั้งนี้ เพราะมีอุปสรรคหลายด้าน เช่น การเพิ่มของประชากรอย่างรวดเร็ว สภาพความยากจน สภาพที่เด็กเรียนช้าขึ้นและออกกลางคันมีอัตราสูง การศึกษามีคุณภาพคือชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนน้อยเพราะนักเรียนไม่สามารถนำวิชาที่ตนเรียนไปประกอบอาชีพได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องปรับปรุงหลักสูตรให้ส่งเสริมนักเรียนได้ทำงานที่จะนำไปประกอบอาชีพได้จริง ๆ จะต้องมีการสอนวิชาชีพที่ตรงกับสภาพเป็นจริงและความต้องการของท้องถิ่นที่ตั้งในโรงเรียนด้วย¹

การจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบันจำเป็นต้องมีการพัฒนาหลักสูตรระดับต่าง ๆ ให้เหมาะสม โดยเฉพาะหลักสูตรประถมศึกษาเป็นแนวทางสำคัญที่จะวางรากฐานพื้นฐานอาชีพให้ผู้ที่อยู่ในวัยเรียนได้ประสบการณ์ทั้งมวลอันจะช่วยปูพื้นฐานนักเรียนให้เป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่นในการกระทำงานใด ๆ ให้สำเร็จ มีความขยันหมั่นเพียร มีสุขนิสัยส่วนตัวและส่วนรวมทั้งกายและทางจิตใจ รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ปรับตัวให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม สิ่งแวดล้อมและวิทยาการใหม่ ๆ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม เด็กนักเรียนของเราจะได้อ่านไม่เรียนแต่อย่างเดียวหรือได้แต่เป็นหนอนหนังสือ แต่หยิบจับหรือทำอะไรไม่ได้ เช่น การทอผ้าใส่ผ้า หรือเย็บปะชุนเสื้อผ้า ฉะนั้นแผนการศึกษาในระดับชาติฉบับใหม่จึงได้ระบุไว้ชัดเจนว่าการศึกษานั้นควรจะให้ เด็กคิดเป็นและทำเป็น วิชาการงานและพื้นฐาน

¹นิพนธ์ ศศิธร, "แนวทางปรับปรุงหลักสูตร," มิตรครู 13 (กรกฎาคม 2518) : 6.

อาชีพจึงได้รับการบรรจุเข้าเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรใหม่¹

เมื่อหลักสูตรใหม่พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดกลุ่มวิชากรงานและพื้นฐานอาชีพไว้ในหลักสูตรแล้วก็ได้นำไปใช้กับโรงเรียนทดลอง 25 โรงเรียน ดังนี้²

1. โรงเรียนที่ต่างกันในสังกัด เป็นโรงเรียนกรมสามัญ 4 โรงเรียน องค์การบริหารส่วนจังหวัด 13 โรงเรียน โรงเรียนเทศบาล 4 โรงเรียน โรงเรียนราษฎร์ 4 โรงเรียน
2. ต่างกันตามภูมิภาคที่ตั้ง ภาคเหนือที่เชียงใหม่ 5 โรงเรียน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่อุบลราชธานี 5 โรงเรียน ภาคใต้ที่สงขลา 5 โรงเรียน ภาคกลางที่นครปฐม 2 โรงเรียน สมุทรสาคร 1 โรงเรียน สุพรรณบุรี 2 โรงเรียน ชัยนาท 1 โรงเรียน และกรุงเทพมหานคร 4 โรงเรียน
3. ต่างกันตามขนาดของโรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ 4 โรงเรียน ขนาดกลาง 12 โรงเรียน และขนาดเล็ก 9 โรงเรียน
4. ต่างกันตามสภาพชุมชน เป็นโรงเรียนนอกเขตสุขาภิบาล 13 โรงเรียน ในตัวอำเภอ 2 โรงเรียน ในตัวจังหวัด 6 โรงเรียน และในกรุงเทพฯ 4 โรงเรียน

เนื่องจากขณะนี้ ผลการทดลองโดยเฉพาะเกี่ยวกับหมวดกรงานและพื้นฐานอาชีพยังไม่เป็นที่ทราบแน่ชัดว่า จะดีหรือไม่ประการใด ผู้เขียนเห็นว่าถ้าได้ทำการวิจัยในเรื่องนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงหลักสูตรเป็นอย่างมากจึงได้พยายามหาข้อมูลและดำเนินการวิจัยเพื่อให้ได้คำตอบและขอเสนอแนะที่จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

¹ชนพันธ์ (นามแฝง), "หลักสูตรเก่าและใหม่," วิทยาสาร 17(กันยายน 2520): 14.

²หลักสูตรประถมศึกษาเป็นอย่างไร, วิทยาสาร 15(สิงหาคม 2520): 20 - 23.

สรุปได้ว่าเหตุผลและแรงจูงใจที่ทำให้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเรื่องนี้มี 3 ประการ ดังนี้

1. หลักสูตรประถมศึกษาที่ใช้อยู่เดิมนั้นมีขอบพร้อมและล้าสมัยอยู่มาก โดยเฉพาะหลักสูตร เดิมมีได้วางไว้ เพื่อ เป็นแนวทางในการประกอบอาชีพได้เลย
2. ทมาทวิชากรงานและพื้นฐานอาชีพนับว่าเป็นหมวดที่มีความสำคัญ เป็น อย่างมากประการหนึ่งต่อการดำรงชีวิต ทั้งจะเห็นได้ว่าตามหลักและการจัดการศึกษา ตามแนวปฏิรูปการศึกษาที่ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรใหม่ไว้จำนวน 31 ข้อ นั้น มี จุดมุ่งหมายที่เน้นเกี่ยวกับการนำความรู้ประกอบอาชีพถึง 11 ข้อ¹
3. ผู้วิจัยมีประสบการณ์ในการสอนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นมา 7 ปี ได้ ศึกษาหลักสูตร เกาเปรียบเทียบกับหลักสูตรใหม่แล้วทำให้เกิดแรงบันดาลใจที่จะติดตามผลการทดลองครั้งนี้และนำไปใช้ในโรงเรียนของผู้วิจัยอย่างจริงจังและให้สัมฤทธิ์ผลมากที่สุด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแบบสอบถามศึกษาความคาดหวังของครู ครูใหญ่ และศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มวิชา การงานและพื้นฐานอาชีพ
2. เพื่อนำแบบสอบถามไปใช้กับครู ครูใหญ่ และศึกษานิเทศก์ เพื่อศึกษา ความคาดหวังของครู ครูใหญ่ และศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตรประโยค ประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 กลุ่มวิชากรงานและพื้นฐานอาชีพ
3. เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังของครู ครูใหญ่ และศึกษานิเทศก์ที่มีต่อ สัมฤทธิ์ผลของหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มวิชากรงานและ พื้นฐานอาชีพ

¹สามัญศึกษา, กรม. "แนะนำกลุ่มกรงานและพื้นฐานอาชีพ," จุลสารประกอบ หลักสูตร 2521 (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ อมส. 2519).

ข้อตกลงเบื้องต้น

แบบสอบถามความคาดหวังที่ใช้ในการวิจัย มีความตรงทางเนื้อหา (Content Validity) เนื่องจาก ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิง พฤติกรรม

ขอบเขตของการวิจัย

การเปรียบเทียบความคาดหวังของครู ครูใหญ่ และศึกษานิเทศก์นี้ เปรียบเทียบ โดยใช้แบบสอบถาม เฉพาะในเรื่องกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนทดลองทั้ง 25 โรงเรียน ที่ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดไว้เท่านั้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร วารสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรประโยค ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ทางคานจุดมุ่งหมาย หลักการ เนื้อหา กิจกรรมและการ วัตถุประสงค์
2. วิเคราะห์หลักสูตรทางคาน จุดมุ่งหมาย หลักการ เนื้อหา กิจกรรม และการ วัตถุประสงค์และสร้างแบบสอบถามศึกษาความคาดหวังของครู ครูใหญ่ และศึกษานิเทศก์ที่มีคุณสมบัติของหลักสูตรประโยคประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 กลุ่มวิชาการงานและ พื้นฐานอาชีพ โดยวิธีหาค่าแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)
3. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูหนึ่งคน (One-to-one testing) เพื่อหาข้อบกพร่องแล้วนำมาแก้ไขปรับปรุง
4. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปใช้กับครู ครูใหญ่ และศึกษานิเทศก์ รวมจำนวน 10 คน (Small group testing)
5. นำแบบสอบถามไปใช้กับครู 46 คน ครูใหญ่ 22 คน และศึกษานิเทศก์ 19 คน รวม 87 คน จากโรงเรียนประถมศึกษาที่ทดลองหลักสูตร พุทธศักราช 2521 จำนวน 35 โรงเรียน

6. นำข้อมูลที่ได้มาหาค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) และหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังของทั้ง 3 กลุ่ม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางแก่คณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ในการปรับปรุงหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น
2. เป็นแนวทางแก่ครู ครูใหญ่ ศึกษานิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนในการใช้หลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ
3. เป็นแนวทางในการศึกษา ค้นคว้าและวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรในโอกาสต่อไป

คำจำกัดความ

ความคาดหวัง หมายถึง ความคิดเห็นในการใช้หลักสูตร หรือความรู้สึกร่วมกัน และความคาดหวังในผลของการใช้หลักสูตรซึ่งมีเกณฑ์กำหนดไว้เป็นช่วงคะแนนตั้งแต่ 1 ถึง 5 ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามให้คะแนนสูงคือ ตั้งแต่ 3 ถึง 5 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคาดหวังว่าหลักสูตรมีประสิทธิภาพ และถ้าให้คะแนนต่ำกว่า 3 แสดงว่าหลักสูตรนี้ ยังบกพร่องสมควรได้รับการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขอย่างยิ่ง

ในการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นนี้ เป็นความคาดหวังของครู ครูใหญ่ และศึกษานิเทศก์เฉพาะนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 เท่านั้น ไม่สามารถคาดถึงนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ได้

กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ครู ครูใหญ่และศึกษานิเทศก์ในโครงการทดลองการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่ตอบแบบสอบถามรวมทั้งหมด จำนวน

โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึงโรงเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ที่นำ
 หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ไปทดลองใช้มีจำนวน 25 โรงเรียน ซึ่งทั้ง 25 โรงเรียน
 นี้ กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้คัดเลือก ซึ่งเป็นโรงเรียนในจังหวัดต่อไปนี้คือ อุบลราชธานี
 สุพรรณบุรี สมุทรสาคร ชัยนาท นครปฐม กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ และสงขลา

หลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ หมายถึงหลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐาน
 อาชีพระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งระบุไว้ในหลักสูตรพุทธศักราช 2521 ประกอบด้วย
 งานประดิษฐ์ และงานช่าง งานบ้าน งานเกษตร

การนำเอาหลักสูตรไปใช้ หมายถึงการนำวัสดุหลักสูตรไปใช้สอนนักเรียนระดับ
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ วัสดุหลักสูตรดังกล่าว หมายถึง
 แผนการสอน คู่มือครู หนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ หนังสือคนควา หนังสือเสริม
 ประสบการณ์และอุปกรณ์การสอน ตลอดจนการจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้
 สอนทั้งหมด

ครู หมายถึง จำนวนครูทั้ง 25 โรงเรียนที่อยู่ในโครงการทดลองการใช้หลักสูตร
 ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มีจำนวน 46 คน

ครูใหญ่ หมายถึง ครูใหญ่ 22 คน จาก 25 โรงเรียนที่อยู่ในโครงการทดลอง
 การใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่มีส่วนร่วมในการใช้หลักสูตร พุทธศักราช
 2521

ศึกษานิเทศก์ หมายถึง ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบโรงเรียนทดลองทั้ง 25 โรงเรียน
 รวมทั้งศึกษานิเทศก์ส่วนกลาง มีจำนวน 19 คน